

بررسی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان

سید علی اصغر رضوی^۱ | حمیدرضا تمدن^۲

۱- گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران aa_razavi@yahoo.com

۲- گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران (نویسنده مسئول)، Tamadonhamid1362@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۰/۱۶ تاریخ پذیرش: ۹۸/۲/۱۵

چکیده

هدف: این پژوهش به منظور شناسایی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان صورت گرفت.

روش پژوهش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر روش گرد آوری اطلاعات از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کتابداران کتابخانه های عمومی استان گیلان به تعداد ۱۸۹ نفر است که بر اساس نمونه گیری تصادفی ساده با استفاده از جدول مورگان حجم آماری ۱۲۳ نفر برآورد شد. جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفت و پایایی آن از محاسبه آلفای کرونباخ از طریق نرم افزار اس. پی. اس. اس. پایایی آن ۹۵٪ تعیین گردید که بیانگر اعتبار بالای پرسشنامه است. برای تجزیه و تحلیل داده از نرم افزار اس. پی. اس. اس و جهت رتبه بندی عوامل اساسی موفقیت مدیریت دانش از آزمون فریدمن استفاده شده است.

یافته ها: نتایج به دست آمده حاکی از این بود که زیر ساخت های سیستم های اطلاعاتی با میانگین ۴/۱۵ بالاترین عامل جهت موفقیت و جهت گیری دانایی محور با میانگین ۳/۸۴ پایین ترین عامل در موفقیت پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان از نظر پاسخ دهندگان می باشند.

نتیجه گیری: مهمترین مولفه در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان از نظر پاسخ دهندگان مولفه زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی و اهمیت دادن به قابلیت های فن آوری اطلاعات، دسترسی کارکنان و کتابداران به پایگاه های داده، همکاری میان کتابخانه ها در قالب پروژه های پژوهشی، فراهم نمودن سازوکارهای بحث گروهی مجازی و به وجود آمدن سیستم های الکترونیکی کاربر پسند است.

واژه های کلیدی: مدیریت دانش، دانش، کتابخانه عمومی.

مقدمه

مدیریت دانش در عصر جدید، تحولات شگرفی را در مباحث مدیریتی ایجاد کرده است. مدیریت دانش به دنبال تصرف دانش، خرد و تجربیات با ارزش افزوده کارکنان و نیز پیاده سازی، بازیابی و نگهداری دانش به عنوان دارایی های سازمان است. به گفته پیتراک^۱ "راز موفقیت سازمان ها در قرن بیست و یکم همان مدیریت دانش است". بنابراین مدیریت سازمان ها باید با تکیه بر دانایی برتر امکان اتخاذ تصمیمات معقول تر در موضوعات مهم و بهبود عملکردهای مبتنی بر دانش را پیدا کنند. از این رو مدیریت دانایی مقوله ای مهمتر از خود دانایی محسوب می شود که در سازمان ها به دنبال آن است تا نحوه چگونگی تبدیل اطلاعات و دانسته های فردی و سازمانی را به دانش و مهارتهای فردی و گروهی تبیین و روشن نماید لذا اهمیت دانش را در محیط جهانی و پیچیده امروزی نمی توان نادیده گرفت. آن سازمان هایی که می دانند چگونه اطلاعات را به طور موثر کسب، توزیع و مدیریت کنند، رهبران صنعت خودخواهند بود. ما امروزه به سوی دوره ای حرکت می کنیم که مزیت رقابتی نه فقط از طریق دستیابی به اطلاعات، بلکه مهمتر از آن از طریق ایجاد دانش جدید حاصل می شود بنگاه های اقتصادی در رویارویی با تغییر سریع محیطی دانش خود را به روز می کنند تا مزایا رقابتی را حفظ کنند بنابراین موفقیت های اعمال جسورانه و روحیه نوآوری در قرن و افزایش رقابت در بازار به صورت بحرانی، به کیفیت دانش به کار گرفته شده در مراحل اصلی تجارت و کسب و کار بستگی دارد (قائم پناه، محقر و ربیعی، ۱۳۹۲).

لوپز^۲ بحث می کند که دانش و قابلیت های سازمانی اشکالی از دارایی های استراتژیک هستند که اهداف بلند مدت سازمان را از حیث رقابتی و اقتضانات محیطی ارتقاء داده و در محیط های پویا کاربرد استراتژیک دارند. تبدیل دانش ذهنی (ضمنی) به دانش ثبت شده رسمی (صریح)، یکی از اهداف اساسی مدیریت دانش است که باعث کاهش ریسک از دست

رفتن دانش با ارزش سازمان به واسطه افت کارکنان و کاهش خطر از دست دادن حافظه سازمان به هنگام تعدیل نیروی انسانی می شود (رهنورد و محمدی، ۱۳۸۸).

چالش اصلی سازمان ها و بالخصوص کتابخانه های عمومی بعنوان یک سازمان خدمت رسان به جامعه و اهمیت کار و وظیفه آن در گسترش فرهنگ مطالعه و کتابخوانی جامعه، درک مدیریت دانش و چگونگی پیاده سازی آن است. امروزه بزرگترین آرزوی سازمان ها یک سیستم مدیریت دانش مناسب و اداره آن به یک روش کارساز است، اما اینکه چگونه در طراحی و پیاده سازی مدیریت دانش موفق خواهند شد از طریق شناسایی عوامل اساسی (توسعه منابع انسانی، جهت گیری دانایی محور، فرهنگ مشارکتی، زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی، ارزیابی و انتقال دانش، الگو گیری و درگیری افراد) امکانپذیر است که در این مقاله به آن پرداخته می شود.

با بررسی و تحلیل اهمیت و ویژگیهای دانش در حیطه عملکرد سازمان ها میتوان دریافت که برخورداری از دانش و اطلاعات روزآمد، برای ادامه حیات سازمان ها به یک ضرورت انکارناپذیر تبدیل شده است. به خصوص اگر روند تغییر و تحولات دانش در جوامع معاصر به دقت مورد ارزیابی واقع شود. این نتیجه مهم حاصل می شود که جامعه فرا صنعتی امروز، جامعه ای اطلاعاتی است که در آن به تدریج فناوری های نیرو افزار جای خود را به فناوری های دانش افزار می دهند بنابراین مدیریت سازمان ها باید با تکیه بر دانش برتر، امکان اتخاذ تصمیمات معقولتر در موضوعات مهم و بهبود عملکردهای مبتنی بر دانش را پیدا کنند (داونپورت^۳ و پروساک^۴، ۱۳۷۹). به همین خاطر کسب، توسعه، بهره برداری و اداره صحیح دانش، یکی از مسؤلیتها و چالشهای اصلی سازمانها در آستانه هزاره سوم میلادی محسوب میشود. به عبارت دیگر "مدیریت دانش" مقوله های مهمتر از دانش به حساب می آید. در واقع مدیریت دانش فرآیند ایجاد ارزش از دارایی های نامرئی سازمان است (نوروزیان، ۱۳۸۴).

^۳. Downport

^۴. Prosak

^۱. Peter Drucker

^۲. Lopez

قائم پناه، محقر و ربیعی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان تاثیر زیرساخت های مدیریت دانش بر استقرار نظام مدیریت دانش را در شرکت سایپا پرس بررسی کردند و در نهایت اولویت ها فرایند دانش را در تسهیم دانش، ارزیابی دانش، استفاده از دانش، نگهداری دانش، شناسایی دانش، توسعه دانش و کسب دانش بیان کردند.

دهدشتی واحمدیان (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان آمادگی سازمانی برای استقرار مدیریت دانش در کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی انجام گرفت. یافته های این پژوهش نشان می دهد که بین سرمایه اجتماعی و عوامل تاثیر گذار در استقرار مدیریت دانش (فرهنگ سازمانی، ساختار سازمانی، زیر ساخت سازمان، پشتیبانی از تغییر و محتوای تغییر) رابطه معنادار مستقیم وجود دارد و ساختار سازمانی بیشترین تاثیر را نسبت به عوامل دیگر را دارا بود.

بیدگلی و فولاد (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان بررسی امکان سنجی پیاده سازی مدیریت بر اساس چرخه ی چهار حلقه ای جاشپارا در شرکت سهامی (عام) پتروشیمی شیراز از دیدگاه مدیران و کارشناسان این شرکت انجام یافته های حاصل از پژوهش نشان داد که از دیدگاه کارشناسان و مدیران پتروشیمی شیراز زمینه های مدیریت دانش در هیچ یک از چهار مولفه ی خلق، ذخیره و سازماندهی، اشتراک و به کارگیری دانش در سطح مطلوبی نیست. به عبارت دقیق تر، از نظر کارشناسان زمینه ی دو مولفه ی خلق و به کارگیری دانش در سطح "نسبتاً مطلوب" و دو مولفه ی ذخیره و سازماندهی و اشتراک دانش در سطح "متوسط" است. همچنین از نظر مدیران زمینه ی دو مولفه ی ذخیره و سازماندهی و به کارگیری دانش در سطح "نسبتاً مطلوب" و دو مولفه ی خلق و اشتراک دانش در سطح "متوسط" است. بنابراین در مجموع زمینه ی لازم برای پیاده سازی مدیریت دانش در شرکت مذکور بر پایه ی مدل چهارحلقه ای جاشپارا در سطح "متوسط" فراهم است.

فراتی واسماعیلی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان بررسی و شناسایی عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش به منظور افزایش خلاقیت و یادگیری سازمانی در شرکت ملی پخش فرآورده های

با توجه به این که ماموریت اصلی نهاد کتابخانه های عمومی کشور، ارائه ی خدمات کتابداری و اطلاع رسانی است، یکی از فعالیت های اصلی و کلیدی که در این حوزه باید انجام پذیرد، کسب دانش مکتوب و مستند شده ی موجود در جامعه و ثبت و نگهداری آن و ایجاد سازوکار و سیستم هایی برای انتقال هر چه سریع تر و راحت آن به کاربرانی است که خواهان استفاده از این دانش هستند. مجموعه ی این فعالیت ها در عصر حاضر به عنوان مدیریت دانش شناخته می شود که می تواند یکی از سیستم های اصلی و کلیدی هر کتابخانه تلقی شود (اعرابی و موسوی، ۱۳۹۰).

در ادبیات مربوط به عوامل اساسی موفقیت مدیریت دانش، تعاریف زیادی از آن ارائه شده است. یکی از مهمترین تعاریف مربوط به روکارت^۱ است. به زعم وی عوامل اساسی موفقیت عبارتند از: تعداد محدودی از حوزه های فعالیت که عملکرد رقابتی موفقیت آمیزی در پی خواهند داشت. در تعریف دیگری برونو و لیدکر^۲ اظهار میدارند که عوامل اساسی موفقیت عبارتند از: مشخصه ها، شرایط یا متغیر هایی که اگر درست مدیریت شوند می توانند اثر قابل ملاحظه ای بر موفقیت موضع رقابتی سازمان داشته باشند. در عوض، پینتو و اسلوین^۳ عوامل اساسی موفقیت را عواملی می دانند که به طور قابل ملاحظه ای شانس اجرای پروژه ها را بهبود می بخشد. در حوزه مدیریت استراتژیک، تعریف عوامل اساسی موفقیت از جامعیت بیشتری برخوردار بوده و نشان دهنده یک پیوند ایده آل بین شرایط محیطی و مشخصه های کسب و کار است (آمبرگ، فیچیلی، وینر، ۱۳۸۴).

لاریجانی و نوری اصل (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان امکان سنجی ارائه مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان آذربایجان شرقی، وضعیت مدیریت دانش را در ۴ حلقه دانش مورد بررسی قرار دادند. نتایج به دست آمده نشان داد که بالاترین میانگین مربوط به حلقه ی کاربرد دانش (۳/۶۳) و پایین ترین میانگین مربوط به حلقه تبادل دانش (۲/۹۲) بوده است.

¹.Rockart

².Bruno, A. and Leidecker

³.Pinto, J. and Slevin

جواهر بابو (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان عوامل کلیدی در مدیریت دانش مهمترین عوامل را استراتژی سازمان، فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات، نیروی انسانی و ساختار سازمانی عنوان کردند.

در خصوص شناسایی عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش تحقیق سیستماتیک صورت نگرفته است، اما بر مبنای تجارب سازمانهای پیشرو در خصوص پیاده سازی سیستم مدیریت دانش و مرور ادبیات، عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی را می توان احصاء کرد.

اهمیت و کاربرد اصلی عوامل اساسی موفقیت مدیریت دانش در این است که با شناسایی و نظارت بر این عوامل، سازمان می تواند به پیاده سازی موفقیت آمیز مدیریت دانش اطمینان داشته باشد. بنابراین، هر فعالیتی که سازمان در پیاده سازی مدیریت دانش انجام می دهد باید پیشاپیش بررسی و برنامه ریزی برای عملکرد مطلوب و مناسب در عوامل موفقیت را انجام داده باشد (طالبی، سلیمی ترکمانی، ۱۳۸۷).

بنابراین، به نظر می رسد که پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه ها به ویژه کتابخانه های عمومی، نسبت به سایر سازمان های دانش محور، اهمیت بارزتری دارد. بر این اساس پژوهش حاضر قصد دارد، عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان را شناسایی و میزان اهمیت آنها رتبه بندی، و راهکارهایی برای بهبود آن ارائه دهد. هدف اصلی این پژوهش شناسایی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان است.

سوالات پژوهش عبارتند از:

- ۱- عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان کدامند؟
- ۲- اولویت بندی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان به چه صورت است؟

نفتی ایران بررسی کردند. نتایج نشان داد که عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش باعث افزایش تواما خلاقیت و یادگیری سازمانی در بین کارکنان این شرکت می شود.

عنوان بررسی، شناسایی اولویت بندی عوامل موثر به موفقیت مدیریت دانش در وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت با استفاده از تکنیک ای.اچ. پی^۱ پرداختند و در نتایج به دست آمده شاخص های درگیری و مشارکت کارکنان در امور، زیر ساخت فنی، فرهنگ سازمانی و استراتژی و هدف در مدیریت دانش رتبه اول اهمیت را به خود اختصاص دادند.

هلسپل و جوشی (۲۰۰۰) مطالعه ای برای شناسایی عوامل اساسی موفقیت در مدیریت دانش انجام دادند. در ابتدا، آنها با مطالعه ادبیات مدیریت دانش، دسته ای از عوامل را استخراج کرده و در نهایت با تکنیک دلفی در جامعه خبرگانی متشکل از هیات بین المللی از متخصصان و دست اندرکاران مدیریت دانش بود، عوامل شناسایی شده را مورد ارزیابی قرار دادند. آنها سه طبقه اصلی از اثرگذارها (مدیریتی، منابع، و محیطی) را که عوامل اساسی در درون هر یک از این اثرگذارها قرار دارد، معرفی کردند. اثرگذارهای مدیریتی دارای چهار عامل اساسی اصلی است که عبارتند از: هماهنگی، کنترل، رهبری؛ اثرگذارهای منابع متشکل از دانش، افراد، منابع مالی و غیرمالی است؛ در حالی که اثرگذارهای محیطی مشتمل بر رقابت، بازارها، اضطراب زمانی، جو اقتصادی و دولتی است.

مباشرشمن و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی بر روی کسب و کارهای کوچک و متوسط مالزی و پاکستان انجام دادند، نشان می دهد که محققین، عوامل مهم موفقیت را در قالب ۱۲ مورد بیان داشته اند که شامل موارد زیر می شود: حمایت های مدیریت عالی، فرهنگ مناسب دانشی، منابع مالی، زیر ساخت های تکنولوژیک، روابط بین بخشها، توسعه منابع انسانی، بکارگیری افراد دانش مدار، استراتژی مدیریت دانش، پاداشها و مشوق های عملکرد دانش، فعالیتها و فرآیندهای سیستماتیک مدیریت دانش، ارزشهای محوری کسب و کار و زیر ساخت های سازمانی.

1. AHP

روش پژوهش

روش استفاده شده در این تحقیق، به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر روش گردآوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده ها از نوع پیمایشی توصیفی و جهت رتبه بندی عوامل اساسی موفقیت مدیریت دانش از آزمون فریدمن استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کتابداران کتابخانه های عمومی استان گیلان به تعداد ۱۸۹ نفر است که بر اساس نمونه گیری تصادفی ساده با استفاده از جدول مورگان حجم آماری ۱۲۳ نفر برآورد شد. از بین ۱۲۳ پرسشنامه توزیع شده جمعا تعداد ۱۱۱ پرسشنامه پس از پاسخگویی جمع آوری گردید.

با استفاده از تحقیقات مختلف صورت گرفته، برای بررسی عوامل اساسی موفقیت سیستم مدیریت دانش و استفاده از تجربیات و پژوهش های انجام شده پرسشنامه ای محقق ساخته طراحی شد. این پرسشنامه با ۶۲ سوال اصلی در طیف ۵ گزینه

ای لیکرت و تعدادی پرسش جامعه شناختی طراحی گردید. برای تأیید روایی پرسشنامه از نظر خبرگان استفاده شده است ابتدا پرسش نامه، مورد بررسی چند تن از اساتید و کارشناسان قرار گرفت و اصلاحات لازم روی پرسش ها و مولفه های آن صورت پذیرفت و نهایی شد.

جهت بررسی پایایی پرسشنامه از طریق محاسبه آلفای کرونباخ به وسیله نرم افزار اس. پی. اس. انجام و پایایی آن ۰/۹۵ تعیین گردید که بیانگر اعتبار بالای پرسشنامه است.

یافته ها

در این بخش با توجه به سوالات پژوهش به دو سوال مطرح شده پاسخ داده خواهد شد. ویژگیهای فردی پاسخ دهندگان، در جدول های ۱ و ۲ توصیف شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی پاسخ دهندگان

رشته تحصیلی		مدرک تحصیلی			جنسیت		ویژگیهای پاسخ دهندگان
کتابداری	کتابداری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	زن	مرد		
۳۵	۷۶	۲۷	۷۵	۹	۳۷	۷۴	فراوانی
۳۱/۵۳	۶۸/۴۶	۲۴/۳۲	۶۷/۵۶	۸/۱	۳۳/۳۳	۶۶/۶۶	درصد

دهندگان ۶۸/۴۶ درصد دارای تحصیلات در رشته کتابداری (علم اطلاعات و دانش شناسی) و ۳۱/۵۳ درصد رشته های غیر کتابداری می باشد.

در بین پاسخ دهندگان ۶۶/۶۶ درصد زن و ۳۳/۳۳ درصد آقایان می باشد در بین پاسخ دهندگان ۸/۱ درصد دارای مدرک کاردانی، ۶۴/۵۶ درصد دارای مدرک کارشناسی و ۲۴/۳۲ درصد افراد دارای مدرک کارشناسی ارشد می باشد. در بین پاسخ

جدول ۲. جدول فراوانی آشنایی پاسخ دهندگان با موضوع مدیریت دانش

آشنایی با مدیریت دانش	مطالعه مقاله یا کتاب در مورد مدیریت دانش	آموزش در مورد مدیریت دانش	تالیف مقاله یا کتاب در مورد مدیریت دانش	
۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	فراوانی
۹۶	۸۰/۶	۵۸/۱	۱۲/۹	میانگین

این مورد آموزش دیده اند فقط ۱۲/۹ درصد پاسخ دهندگان در این زمینه مقاله یا پژوهشی نوشته و انجام داده اند..
پاسخ پرسش اول: عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان کدامند؟

در بین پاسخ دهندگان ۹۶ درصد افراد آشنایی در مورد مدیریت دانش داشته اند، ۸۰/۶ درصد پاسخ دهندگان مطالعه مقاله یا کتاب در این زمینه داشته اند، ۵۸/۱ درصد پاسخ دهندگان در

جدول ۳. جدول فراوانی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش

توسعه منابع انسانی	جهت گیری دانایی محور	فرهنگ مشارکتی	زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی	ارزیابی و انتقال دانش	الگو گیری	در گیری افراد	
۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	فراوانی
3/96	3/84	4/08	4/15	4/02	4/038	4/11	میانگین

پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان از نظر کتابداران می باشد.
پاسخ پرسش دوم: اولویت بندی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان به چه صورت است؟
برای رتبه بندی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج آن در جدول ۴ منعکس شده است .

بر اساس نتایج به دست آمده از محاسبه میانگین ها بالاترین عامل اساسی در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان از نظر پاسخ دهندگان مربوط به زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی با میانگین (۴/۱۵) و کمترین میانگین مربوط به جهت گیری دانایی محور (۳/۸۴) می باشد در کل میانگین مولفه های در سطح مناسبی و بالاتر از حد متوسط که بین ۳ تا ۵ می باشد قرار دارند و این نشان دهنده اهمیت به تمام مولفه جهت

جدول ۴. نتایج رتبه بندی فریدمن برای شناسایی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان

ردیف	متغیر	میانگین رتبه
۱	توسعه منابع انسانی	3/42
۲	جهت گیری دانایی محور	3/53
۳	فرهنگ مشارکتی	4/37
۴	زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی	4/66
۵	ارزیابی و انتقال دانش	4/29
۶	الگو گیری	4/19
۷	در گیری افراد	4/53

بحث و نتیجه گیری

یکی از راه های اساسی تبدیل شدن به سازمان یادگیرنده ، به کار گیری مدیریت دانش در سازمان است . مدیریت دانش با آسان سازی فرایند ایجاد و تسهیم دانش توام با فراهم آوردن

مطابق تحلیل فریدمن، رتبه عامل زیر ساخت های سیستم های اطلاعاتی ۴/۶۶ در بالاترین عامل بوده و ضروری است کتابخانه ها به این عامل به عنوان عامل اساسی توجه کنند و جهت گری دانایی محور ۳/۵۳ در پایینتر عامل قرار دارد.

دهندگان مولفه زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی و اهمیت دادن به قابلیت های فن آوری اطلاعات، دسترسی کارکنان و کتابداران به پایگاه های داده، همکاری میان کتابخانه ها در قالب پروژه های پژوهشی، فراهم نمودن سازوکارهای بحث گروهی مجازی و به وجود آمدن سیستم های الکترونیکی کاربر پسند است. که توجه به هریک از این مسائل در هرچه بهتر پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان کمک شایانی خواهد کرد. اولویت اول با توجه به نظرات پاسخ دهندگان مولفه درگیری افراد (۴/۵۳) استفاده از ظرفیت و توان افراد، طراحی و استقرار نظام پیشنهادها و ساختار کار تیمی است. در اولویت های بعدی می توان به زیر ساخت های سیستم های اطلاعاتی، فرهنگ مشارکتی و ارزیابی و انتقال دانش بر اساس جدول ۵ اشاره کرد.

محیط های کاری مثبت و سیستم پاداش های اثر بخش یادگیری سازمانی را سرعت می بخشد و به سازمان کمک می کند که خود را با تغییر های شتابزده امروزی منطبق سازد و همگام با تغییرها با موفقیت به حیات خود ادامه دهد.

با توجه به اهمیت دانش به عنوان مهم ترین مزیت رقابتی سازمان های امروزی، استقرار مدیریت دانش جای هیچ گونه شک و تردیدی را برای مدیران نگذاشته است.

این تحقیق ۷ عامل اثر گذار بر پیاده سازی مدیریت دانش را ارائه می دهد که به کار گیری آن ها در کتابخانه ها عمومی گیلان بر اساس نظر پاسخ دهندگان از اهمیت خاصی برخوردارند. با توجه به نتایج به دست آمده مهمترین مولفه در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی گیلان از نظر پاسخ

جدول ۵. نتایج رتبه بندی فریدمن برای شناسایی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان

رتبه	متغیر	میانگین رتبه
۱	زیر ساخت سیستم های اطلاعاتی	4/66
۲	درگیری افراد	4/53
۳	فرهنگ مشارکتی	4/37
۴	ارزیابی و انتقال دانش	4/29
۵	الگوگیری	4/19
۶	جهت گیری دانایی محور	3/53
۷	توسعه منابع انسانی	3/42

می شود کتابداران ضمن حضور در دوره های آموزشی و همایش های مرتبط در برنامه ریزی جهت نحوه اجرای راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی دخیل باشند و به منظور ترغیب افراد در پیاده سازی نقش راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی، نظام پاداش دهی مادی و معنوی برای کسانی که در این امر موثر واقع شوند، بوجود آید.

و همچنین با جذب افراد شایسته بر اساس دانش، ارتقا وضعیت آموزش کارکنان و ایجاد انگیزه جهت کسب و انتشار دانش و توسعه نیروی انسانی دانش محور در توسعه عامل نیروی انسانی که در این پژوهش در وضعیت پایین تری نسبت به دیگر عوامل قرار دارد تلاش نموده و به سطح بالاتر برساند.

در مقایسه نتایج به دست آمده از این پژوهش با پژوهش کاباران زاده قدیم و طباطبائی (۱۳۹۴) نشان از تطابق هر دو پژوهش در این زمینه است. همچنین نتایج حاصله این پژوهش با پژوهش جواهر بابو در مورد عوامل پیاده سازی همخوانی دارد. در تحقیقات مباشر رشن و همکارانش (۲۰۱۰) عوامل اساسی در ۱۲ مورد بیان شده که در چهار عامل توسعه منابع انسانی، جهت گیری دانایی محور، فرهنگ مشارکتی و زیر ساخت های سیستم های اطلاعاتی با این پژوهش همخوانی دارد.

با توجه به تاثیر انکارناپذیر نیروی انسانی در اجرای راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی و توجه به کتابداران به عنوان عنصر و پایه اصلی مدیریت کتابخانه های عمومی پیشنهاد

اسناد مجلس شورایی اسلامی. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه آزاد واحد مرکز، تهران.

رهنورد، ف؛ محمدی، الف (۱۳۸۸). شناسایی عوامل کلیدی موفقیت سیستم مدیریت دانش در دانشکده ها و مراکز آموزش عالی تهران. مدیریت فن آوری اطلاعات، ۱(۳)، ۳۷-۵۲.

طالبی، ک؛ سلیمی ترکمانی، م. (۱۳۹۰). شناسایی اولویت بندی عوامل اساسی موفقیت در پیاده سازی مدیریت دانش در کسب و کارهای کوچک و متوسط. کار و جامعه، ۱۳۴، ۱۰-۲۰.

قائم پناه، م؛ محقر، ع؛ ربیعی، ع (۱۳۹۲). بررسی تاثیر زیر ساخت های مدیریت دانش بر استقرار نظام مدیریت دانش در سازمان. ششمین کنفرانس مدیریت دانش، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.

فرازی، ح؛ اسماعیلی، ح. (۱۳۹۳). بررسی و شناسایی عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش به منظور افزایش خلاقیت و یادگیری سازمانی در شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود.

کابارن زاد قدیم، م.؛ طباطبایی اصل، س. (۱۳۹۴). بررسی، شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر موفقیت مدیریت دانش در وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت با استفاده از تکنیک AHP. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز، تهران.

لاریجانی، ح؛ نوری اصل، م. (۱۳۸۸). امکان سنجی ارائه مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان آذربایجان شرقی. فصلنامه دانش شناسی، ۲(۵).

M., Fichle, F and Wiener, M. (2005). Background of Critical Success Factor Research. *Working paper*, 10(5), 1-7.

Davenport, TH. (۱۹۹۷). Ten principles of knowledge management and four case studies. *knowledge and Process Management*, ۴(3), 187-208

Davenport, T.; Grover, V. (2001). Knowledge management. *Journal of Management Information Systems*, 18(1), 3-4.

Holsapple, C.W.; Joshi, K.D. (2000). An investigation of factors that influence the management of knowledge in organizations. *Journal of Strategic Information Systems*, (9), 235-61.

Lopez, S.V. (2005). Competitive Advantage and Strategy Formulation. *Management decision*, 43(5), 662-663.

Jawahar B. (2012). Key Factors in Knowledge Management. *k.m.m institute of technology & science. ramireddipalli, tirupati*, 27(4), 53-63.

با توجه به نتایج و بررسی های به دست آمده پیشنهادات زیر جهت هرچه بهتر و موفق تر پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان پیشنهاد می گردد:

✓ تعریف چشم انداز یا نگرش مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان؛

✓ طراحی و تدوین و رواج مدل ها و چارچوب هایی برای ایجاد زبان مشترک در کتابخانه های عمومی استان گیلان در زمینه مدیریت دانش؛

✓ کوشش در جهت ایجاد و تقویت زیر ساخت مدیریت دانش در کتابخانه های عمومی استان گیلان شامل توسعه کتابخانه ها، پایگاههای اطلاعاتی و دانش، منابع انسانی، شبکه های رایانه ای، اینترنت و امکانات ارتباطی و مراکز تحقیقاتی، رابطه با سازمان ها و مراکز صنعتی، تولیدی، علمی، آموزشی و پژوهشی؛

✓ تلاش در جهت ایجاد و ترویج فرهنگ دانش اندوزی، مستند سازی تجارب، تسهیم دانش با دیگران؛

✓ ایجاد تسهیلات لازم جهت مبادله و انتقال دانش در درون کتابخانه های عمومی استان گیلان و بین کتابخانه ها با منابع خارج از آن؛

✓ تلاش در جهت نمایان نمودن نتایج و دستاوردهای ناشی از اعمال مدیریت دانش و به کارگیری روش هایی که بتواند با سرعت بیشتر صرفه جویی های مالی و یا سودآوری ناشی از طرح مدیریت دانش را به بار بنشاند.

منابع

بیدگلی، ز؛ فولاد، م (۱۳۹۳). بررسی امکان سنجی پیاده سازی مدیریت بر اساس چرخه ی چهار حلقه ای جاشپارا در شرکت سهامی (عام) پتروشیمی شیراز از دیدگاه مدیران و کارشناسان این شرکت. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه شهید چمران، اهواز.

دهدشتی ش؛ احمدیان، ح. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان آمادگی سازمانی برای استقرار مدیریت دانش در کتابخانه، موزه و مرکز

A Survey on Key Factors of Success in Implementation of Knowledge Management in Public Libraries of Guilan Province

Seyed Ali Asghar Razavi¹ | Hamid Reza Tamadon²

1- Assistant Professor of Information Science and Knowledge Studies, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran

2- Assistant Professor of Information Science and Knowledge Studies, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran (Corresponding author).

Abstract

Objective: This study was conducted to identify the key success factors in implementing knowledge management in public libraries of Guilan province.

Method: The present research is applied in terms of purpose and survey in terms of data collection method and data analysis. The statistical population of the study includes all librarians of public libraries in Gilan province, 189 people, which based on simple random sampling using Morgan table, the statistical volume was 123 people. Data collection was done through a researcher-made questionnaire. To evaluate the reliability of the questionnaire by calculating Cronbach's alpha through S software SPSS. Its reliability was determined to be 95, which indicates the high validity of the questionnaire.

Results: The results showed that information systems infrastructure with an average of 4.15 is the highest factor for success and knowledge-based orientation with an average of 3.84 is the lowest factor in the success of knowledge management implementation in public libraries. Guilan province in terms of respondents.

Conclusion: The most important component in the implementation of knowledge management in Guilan public libraries from the respondents' point of view is the component of information systems infrastructure, giving importance to information technology capabilities, access of staff and librarians to databases, cooperation between libraries in the form of research projects. Establishing virtual group discussion mechanisms and creating user-friendly electronic systems.

Key words: Knowledge management, knowledge, public library, Guilan Province